

Egenkontrollprogram, försäljning av tobaksvaror

För att få sälja tobaksvaror så måste du utöva egenkontroll över din verksamhet. Det betyder att du själv ska kontrollera din verksamhet så att inga fel görs. För att kunna göra den kontrollen så ska du ha ett särskilt program som beskriver hur kontrollen går till.

Att sälja tobaksvaror är en socialt ansvarsfull uppgift. Tobak är inte vilken vara som helst och därför så har lagstiftaren bestämt att det krävs ett tillstånd för försäljning. Lagstiftaren har också bestämt att du som ska sälja tobaksvaror måste veta vad du gör så att risken för att till exempel personer under 18 år får tag på tobak minimeras. För att du ska veta vad du gör så ska du kontrollera din verksamhet med hjälp av ett program, ett så kallat egenkontrollprogram.

Egenkontrollprogrammet ska vara ett stöd för dig i din kontroll. Programmet ska användas aktivt, annars fyller det ingen funktion. Egenkontrollprogrammet är inte en redovisning till oss för att du ska visa att du känner till lagens olika bestämmelser. Det förutsätter vi att du gör. Anledningen till att du skickar in programmet till oss är att vi ska kontrollera så att du har ett program och att det programmet uppfyller lagens krav.

När du har lämnat in ditt program så kommer vi att göra en bedömning av om det uppfyller lagens krav. Vi tittar bland annat på om innehållet är korrekt, om det framstår som rimligt, genomtänkt och funktionellt och om det är anpassat till din verksamhet.

Ditt egenkontrollprogram måste vara skrivet på svenska eller på engelska.

Detaljhandel

Ett egenkontrollprogram för detaljhandel måste minst innehålla dessa punkter:

- namnet på ditt företag samt för vilken verksamhet det här programmet gäller,
- hur du säkerställer att de tobaksvaror som säljs i din verksamhet är rapporterade enligt 2 kap. 2 § lagen om tobak och liknande produkter,
- hur du säkerställer att de tobaksvaror som säljs i din verksamhet är anmälda enligt 2 kap. 3 § lagen om tobak och liknande produkter,
- hur du kontrollerar att tobaksvarorna du säljer följer kraven om märkning enligt 3 kap. 1 och 3 §§ lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du ser till så att det finns en tydlig och klart synbar skylt om åldersgräns i din butik eller motsvarande enligt 5 kap. 18 § tredje stycket lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du kontrollerar att ingen under 18 år får köpa tobaksvaror utav dig enligt 5 kap. 18–19 §§ lagen om tobak och liknande produkter. Detta gäller även vid försäljning via automat, distansförsäljning eller liknande.
- hur du informerar och ger det stöd din personal behöver för att kunna följa de lagar och regler som gäller för din verksamhet, i enlighet med 5 kap. 12 § lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du kontrollerar att de styckförpackningar till tobaksvaror som du säljer uppfyller kraven på identitetsmärkning och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 7 § lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du ser till så du följer kraven för reklam och annan marknadsföring av tobaksvaror enligt 4 kap. 1, 2 och 5 §§ lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du ser till så att de styckförpackningar till tobaksvaror som du säljer inte innehåller en mindre mängd än vad de får enligt 5 kap. 13 § lagen om tobak och liknande produkter. Ett cigarettpaket måste innehålla minst 20 cigaretter, en snusdosa minst 20 portioner och ett paket med rulltobak minst 30 gram.

Egenkontrollprogrammet bör också innehålla uppgift om:

- praktiska uppgifter om din verksamhet så som plats, ägar- och kontaktuppgifter etc.
- hur du följer upp att ditt egenkontrollprogram fungerar i din verksamhet, hur ofta du gör uppföljningen och hur du uppdaterar egenkontrollprogrammet om det behövs, vilket är ett krav att du gör.

Partihandel**Ett egenkontrollprogram för partihandel måste minst innehålla dessa punkter:**

- namnet på ditt företag samt för vilken verksamhet det här programmet gäller,
- hur du kontrollerar att tobaksvarorna du säljer följer kraven om märkning enligt 3 kap. 1 och 3 §§ lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du kontrollerar att de styckförpackningar till tobaksvaror som du säljer uppfyller kraven på identitetsmärkning och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 7 § lagen om tobak och liknande produkter.
- hur du kontrollerar att den som försäljningen sker till har tillstånd enligt 5 kap. 10 § lagen om tobak och liknande produkter, och
- hur du informerar och ger det stöd din personal behöver för att kunna följa de lagar och regler som gäller för din verksamhet, i enlighet med 5 kap. 12 § lagen om tobak och liknande produkter.

Egenkontrollprogrammet bör också innehålla uppgift om:

- praktiska uppgifter om din verksamhet så som plats, ägar- och kontaktuppgifter etc.
- hur du följer upp att ditt egenkontrollprogram fungerar i din verksamhet, hur ofta du gör uppföljningen och hur du uppdaterar egenkontrollprogrammet om det behövs, vilket är ett krav att du gör.
- hur du kontrollerar att ingen utlämning av tobaksvaror sker till någon under 18 år i enlighet med 5 kap. 18 § lagen om tobak och liknande produkter.

Egenkontrollprogrammet utgör en viktig del i den bedömning som vi gör av huruvida du ska få ett tillstånd eller inte. Om du inte lämnar in ett egenkontrollprogram eller lämnar in ett program som inte uppfyller lagens krav så riskerar du att få avslag på din ansökan.

Om du har frågor kan du vända dig till din handläggare eller kontakta oss genom kontaktcenter på telefon 0320-21 70 00 eller via e-post miljoenheten@mark.se.

Du kan också läsa den vägledning som Folkhälsomyndigheten tagit fram avseende egenkontrollprogram samt föreskriften för egenkontrollprogram, HSLF-FS 2019:20. Du hittar dem på www.folkhalsomyndigheten.se.